

ส่วนที่ 1 บทนำ

ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทวีบทบาทและความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นมาภายใต้แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และพัฒนาท้องถิ่นของตนได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่ท้องถิ่นของตนมากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญมากที่สุดแนวคิดหนึ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในยุคปัจจุบันโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชน ตามกรอบที่ระเบียบกฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การเงินและการคลัง เป็นต้น นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ รวมทั้งต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ถือเป็นภารกิจอันดับแรกในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในหลายด้าน ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

1.1. ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“แผนพัฒนา” หมายความรวมถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

“แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี และเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำเอายุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในห้วงเวลา 3 ปี และเวลาแต่ละปีจะมีบัญชีโครงการพัฒนา มีการติดตามประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่ง แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนพัฒนา ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปีในปีงบประมาณนั้น

ทั้งนี้ ก็เพื่อให้กระบวนการในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นไปด้วยความรอบคอบ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะทำให้บรรลุต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา และตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ชุมชนให้มากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

- 1) เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงบประมาณประจำปี
- 2) เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี ที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อเป็นการจัดเตรียมโครงการพัฒนาต่างๆให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปีและนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดทำแผนที่ถอดออกมาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา เป้าประสงค์และโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ตามพันธกิจ ที่ตอบวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาให้กับประชาชนในมิติของพื้นที่

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับคณะผู้บริหารท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นพร้อมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงองค์การภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน บุรณาการ ความร่วมมือของทุกภาคส่วน สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น และรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชน

หากมีการประชุมประชาคมที่จัดขึ้นโดยการส่งเสริม สนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บูรณาการ ทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านในกรณีหมู่บ้านหรือดำเนินการจัดทำแผนชุมชนในชุมชนเพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบลแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจไม่จำเป็นต้องดำเนินการจัดประชุมประชาคมให้เกิดความซ้ำซ้อนก็ได้และให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นนำแผนพัฒนาหมู่บ้านให้สอดคล้องกับความต้องการและแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้

ให้สำนัก/กอง/ส่วนที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดทำ ทบทวนและปรับปรุงแผนชุมชน แผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยดำเนินการให้ครบทุกชุมชน หมู่บ้านและนำแผนชุมชน แผนพัฒนาหมู่บ้านมาเป็นส่วนประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 สำนัก/กอง/ส่วน ที่มีหน้าที่จัดทำแผนทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลที่ได้พร้อมข้อมูลจากสำนัก/กอง/ส่วนอื่นๆ และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาส่งให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยกร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบัญชีโครงการพัฒนาที่ต้องประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ที่จะเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ 4 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบัญชีโครงการพัฒนาที่ต้องประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว นำเสนอนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 5 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอบัญชีโครงการพัฒนาที่ต้องประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอเพื่อประสานแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เทศบาลได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้เทศบาลนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
